

NASIENRIGLYNE

EKSAMEN		NASIONALE SENIOR SERTIFIKAAT	
GRAAD	12		
DATUM	NOVEMBER 2025		
VAK	REKENINGKUNDE		
VRAESTEL	1		
PUNTETOTAAL	150		
TYDSDUUR (UUR)	2		
AANTAL BLADSYE	11		

SOUTH AFRICAN COMPREHENSIVE ASSESSMENT INSTITUTE
SUID-AFRIKAANSE KOMPREENSIEWE ASSESSERINGSINSTITUUT

FINAAL GOEDGEKEURDE NASIENRIGLYNE

VERGADERINGSDATUM	
UMALUSI-MODERATOR	
HOOFNASIENER	
INTERNE MODERATOR	

NASIENRIGLYNE

1. Strafpunte vir vreemde items is slegs van toepassing indien 'n kandidaat nie punte op 'n ander plek in die vraag vir daardie item verloor het nie (geen vreemde-item-strapunte vir misplaaste items nie). Geen dubbel penalisering toegepas nie.
2. Volpunte vir korrekte antwoord. Indien die antwoord foutief is, merk die bewerkings wat voorsien is.
3. Indien 'n vooraansuiwerings syfer as 'n finale syfer getoon word, ken die bewerkingspunt toe vir daardie syfer (nie die metode punt vir die antwoord nie).
Let wel: As syfers aangedui in memo vir komponente of bewerkings word, dra hierdie nie die metode punt van die finale antwoord ook nie.
4. Tensy anders getoon, moet die positiewe of negatiewe effek van enige syfer in ag geneem word om die punt toe te ken. Indien geen + of – teken of hakie voorsien is nie, aanvaar dat die syfer positief is.
5. Waar aangedui word, ken deelpunte toe om die gehalte van antwoorde van kandidate te differensieer.
6. Waar strafpunte toegepas word, kan die punte vir daardie afdeling van die vraag nie as 'n negatiewe syfer getoon word nie.
7. Waar metode punte toegeken word vir bewerking, moet die nasiener die redelikheid van die bewerking ondersoek voor die punt toegeken word.
8. Waar metode punte toegeken word vir bewerking, mag kandidate nie volpunte kry vir enige item wat gedeeltelik foutief is nie.
9. Kodes: f = vreemde item; p = plasing/aanbieding.

VRAAG 1: Staat van Omvattende Inkomste en Behoue Inkomste Nota

(55 punte; 45 min)

1.1 Behoue Inkomste

Saldo begin van die jaar		1 820 000 ✓
Nettowins na belasting	sien Inkomstestaat	1 445 000 ✓
Terugkoop van aandele (80 000 ✓ x 1,9 ✓)	moenie 6,9 aanvaar	(152 000) ✓
Gewone aandele dividende		(1 037 500) ✓
Tussentyd		675 000 ✓
Finaal (1 450 000 x 0,25)		362 500 ✓✓
Saldo einde van die jaar	Kontroleer bewerking	2 075 500 ✓

10

1.2.1 Berekeninge

Totale waardevermindering vir die jaar		
Voertuie	Toerusting	Antwoord
4 220 000 x 20/100 = 844 000 ✓	Oud 968 000 ✓ – (327 000 – 18 000) ✓✓ = 659 000 x 15/100 = 98 850 Bateverkope 40 000 – 18 000 = 22 000 ✓ x 15/100 x 7/12 ✓ = 1 925	844 000 + 98 850 + 1 925 = 944 775 ✓
Wins/Verlies met verkoop van vaste bate		
Sien bo 40 000 – (18 000 + 1925) = 20 075 Boekwaarde 22 500 ✓ – 20 075 ✓ sien berekening bo, moenie slegs 18 000 aanvaar OF: 19 925 + 22 500 – 40 000 = 2 425		Antwoord Wins van R2 425 ✓
1.2.2 Handelsvoorraad tekort		
Momsen: 275 x 6 750 = 1 856 250 ✓ Avalance: 90 ✓ x 3 500 = 315 000 ✓ (640 – 550) = 2 171 250 ✓		Antwoord (2 340 000 – 2 171 250) = 168 750 ✓ Sien bedrag in inkomstestaat

(7)
Sien bedrae in Inkomste staat

(3)

(5)

1.3 Staat van Omvattende Inkomste vir die jaar geëindig 30 Junie 2025.

Verkope		13 500 000
Koste van verkope (13 500 000 + 275 000 ✓) x 100/250 ✓		(5 510 000) ✓
Brutowins		7 990 000 ✓
Ander Bedryfsinkomste		771 745 ✓
Kommissie inkomste (589 070 + 180 250 ✓✓)		769 320 ✓
Wins met verkoop van bate		2 425 ✓
Bruto bedryfsinkomste	[9]	
Bedryfsuitgawes		
Salarisse en Lone		2 740 000
Ouditfooie (356 250 x 100/75) OF +118 750 ✓✓		475 000 ✓
Diverse bedryfsuitgawes (252 500 – 53 000 ✓✓) 13250x4		199 500 ✓
Direkteursfooie (1 278 800 x 48/46) ✓ OF (1 278 800 + 55 600) OF (1 278 800 + 83400 – 27 800)		1 334 400 ✓
Verbruiksgoedere (815 800 + 7200 ✓ – 18 000 ✓)		805 000 ✓
Waardevermindering		944 775 ✓
Handelsvoorraad tekort		168 750 ✓
Bedryfswins	[13]	2 094 320
Rente inkomste	Balanseer syfer Moet WVRU – BW	176 680 ✓
Wins voor Rente uitgawe	kontroleer bewerking	2 271 000 ✓
Rente uitgawe (38 500 x 12) 2 300 000 – 1 984 000 – 462 000		(146 000) ✓✓
Nettowins voor belasting (100/32 x 680 000)	100%	2 125 000 ✓
Inkomstebelasting (32 750 + 647 250)	32%	(680 000) ✓✓
Nettowins na belasting (68/32 x 680 000) kontroleer bewerking [8]		1 445 000 ✓

30

TOTALE PUNTE
[55]

VRAAG 2: KONTANTVLOEISTAAT EN FINANSIËLE AANWYSERS (45 punte; 35 min)

2.1 Kies die korrekte woord.	
2.1.1	bedryfsbate ✓
2.1.2	bedryfsaktiwiteit ✓
2.1.3	winsgewend ✓

3

2.2.1	Bereken die volgende finansiële aanwysers:		
	Skuld – Ekwiteitsverhouding		
	BEREKENINGE 900 000 ✓ : 8 980 300 ✓	ANTWOORD 0,1 : 1 ✓ moet x:1 wees	(3)
	Verdienste per aandeel (VPA)		
	BEREKENINGE $\frac{968\,800 \checkmark}{(800\,000 + 200\,000) \checkmark \checkmark} \times 100$ Moenie 910 000 aandele aanvaar nie – terugkoop aandele kwalifiseer vir dividende	ANTWOORD 96,8 sent Aanvaar 97 sent ✓ Antwoord moet in sente wees vir deelpunt	(4)
	Netto Bate waarde		
	BEREKENINGE $\frac{8\,281\,000 + 699\,300 \checkmark \checkmark}{910\,000 \checkmark} \times 100$	ANTWOORD 986,85 sent ✓	(4)
	% Opbrengs op gemiddelde aandeelhoudersbelang (OOAHB)		
	BEREKENINGE $\frac{968\,800 \checkmark}{\frac{1}{2} (7\,411\,500 \checkmark + 8\,980\,300 \checkmark)} \times 100$ 8 195 900	ANTWOORD 11,8% ✓ Een deel korrek bereken as %	(4)

2.2.2	
KONTANTVLOEISTAAT OP 28 FEBRUARIE 2025	
KONTANT UIT BEDRYFSAKTIVITEITE	
Kontant uit Bedrywighede	
Rente betaal	(88 000)
Dividende betaal (160 000 ✓ + 280 000 ✓✓) tussentydse dividend	(440 000) ✓
Inkomstebelasting betaal (23 800 ✓ + 415 200 ✓ + 4 500 ✓)	(443 500) ✓
KONTANT UIT BELEGGINGSAKTIVITEITE	
Aankoop van vaste bates (9 528 300 ✓ + 48 000 ✓ + 234 000 ✓ - 8 320 300 ✓) (aanvaar omgekeerde tekens)	(1 490 000) ✓
Opbrengs met die verkoop van bates	48 000
Verandering in Vastedeposito (22 500 x 100/4,5) ✓✓	500 000 ✓
KONTANT UIT FINANSIERINGSAKTIVITEITE	
Opbrengs met uitreik van aandel (8 281 000 ✓ + 819 000 ✓ - 7200 000 ✓) (aanvaar omgekeerde tekens)	1 900 000 ✓
Terugkoop van aandele (81 000 ✓ + 819 000 ✓✓)	(900 000) ✓
Verandering in Lenings	(300 000)
NETTO VERANDERING IN KONTANT EN KONTANTEKWIVALENTE	271 500 ✓
KONTANT EN KONTANTEKWIEVALENTE – BEGIN (5000 – 220 000)	(215 000) ✓✓
KONTANT EN KONTANTEKWIVALENTE – EINDE	56 500

Moet tussen hakies vir punt

27

TOTALE PUNTE

[45]

VRAAG 3: Interpretasie van Finansiële Inligting

(35 punte; 30 min)

3.1 REDBULL Bpk.

3.1.1	Solvensie en Likiditeit:
	<p>Lewer kommentaar oor die solvensie van die maatskappy. Haal EEN finansiële aanwyser aan met syfers.</p> <p>Finansiële aanwyser: Finansiële aanwyser – ✓ Syfers – ✓</p> <p>Solvensie het verminder van 5:1 na 2:1.</p>
	<p>Verduidelik waarom die direkteure bekommerd is oor die verandering in die likiditeit van die maatskappy. Haal TWEE finansiële aanwysers aan met syfers.</p> <p>Finansiële aanwyser: Finansiële aanwyser – ✓✓ Syfers met tendens – ✓✓ Moenie Bedryfskapitaalverhouding aanvaar nie</p> <p>Vuurproefverhouding het verminder van 1,4 : 1 na 0,8 : 1. Voorraadomsetsnelheid het verminder van 8 keer na 5 keer.</p>

6

3.1.2	Verdiensie, opbrengs en aandeelprys op die JSE:
	<p>Lewer kommentaar op die % opbrengs en verdienste per aandeel van die maatskappy. Haal TWEE finansiële aanwysers aan met syfers.</p>
	<p>Finansiële aanwyser: Finansiële aanwyser – ✓✓ Syfers – ✓✓</p> <p>OOAHB verminder van 8,7% na 5,3%. Die opbrengskoers van 5,3% is laer as rente op beleggings teen 6,5%.</p> <p>VPA het verminder van 96c na 72c wat daarop dui dat die maatskappy in 2025 minder winsgewend is as in 2024.</p>
	<p>Lewer kommentaar oor die aandeelprys op die JSE en hoe die % opbrengs en verdienste per aandeel die aandeelprys beïnvloed het. Haal syfers aan.</p>
	<p>Kommentaar: ✓✓ Die markprys verminder van 920c na 840c op die JSE.</p> <p>Rede vir verandering in aandeelprys: ✓✓</p> <p>Weens laer winsgewendheid en opbrengs het die vraag na aandele afgeneem. Nie goeie opbrengs op belegging in maatskappy nie.</p>

8

3.1.3	Risiko en hefboomfinansiering:
	Verduidelik hoe die lening die risiko en hefboomfinansiering beïnvloed het en of dit 'n goeie idee was om die lening te verhoog of nie. Haal TWEE finansiële aanwysers met syfers aan.
	<p>Finansiële aanwyser met syfers: Twee Finansiële aanwysers – ✓✓ Syfers – ✓✓</p> <p>Skuld – ekwiteitsverhouding vermeerder van 0,3 : 1 na 0,4 : 1</p> <p>Opbrengs op totale kapitaal aangewend (OOTKA) verminder van 11,6% na 6,2%.</p> <p>Kommentaar: ✓✓ Verhoging in die lening is nie effektief gebruik om winsgewendheid te verbeter nie. Skuld-ekwiteit het toegeneem maar is steeds lae risiko.</p> <p>'n Negatiewe hefboomfinansiering word gehandhaaf, rentekoers van 12% en OOTKA van 6,2%.</p>

6

3.1.4	Aandeelhouing:
	Lewer kommentaar op die uitreikingsprys wat deur die direkteure besluit is.
	<p>Kommentaar met syfers: ✓✓</p> <p>Die uitreikingsprys van 650c is laer as die markprys op JSE van 840c asook die NBW van 732c. Meer fondse kan teen 'n markverwante prys verkry word.</p>
	Verduidelik hoe Scott se besluit sy % aandeelhouing beïnvloed het.
	<p>Wys 'n Berekening:</p> <div style="display: flex; justify-content: space-between;"> <div style="width: 45%;"> $\frac{360\,000}{5} = 72\,000 \text{ aandeel}$ $360\,000 + 72\,000 = 432\,000 \text{ aandeel } \checkmark\checkmark$ </div> <div style="width: 45%; border: 1px solid black; padding: 10px;"> $\frac{432\,000}{850\,000} \times 100$ $= 50,8\% \checkmark$ </div> </div>
	Gee TWEE redes waarom Scott dalk hierdie besluit geneem het.
	<p>Redes: Enige TWEE geldige redes ✓✓ ✓✓</p> <p>Hy kon die aandeel teen dieselfde prys as 4 jaar gelede koop. (goedkoper as JSE)</p> <p>Scott is nou die meerderheidsaandeelhouer en kan nou herstelplan vir die maatskappy implementeer.</p>

9

3.1.5	Dividende:
	Een van die direkteure voel dat die Dividenduitbetalingskoers (%) konstant moes gebly het.
	<p>Berekening ✓✓ Moenie 48c as konstant aanvaar nie</p> <p>Dividenduitbetalingskoers het vermeerder van 50% (48/96) na 66,7% (48/72)</p> <p>Rede ✓</p> <p>As 50% weer uitbetaal was, sal 36c van die verdienste vir reserwefondse teruggehou word.</p>
	Verduidelik (met syfers) waarom een van die aandeelhouers, Hannah McMillan, voel dat die dividende wat sy by REDBULL Bpk. verdien nie so goed is soos dié wat sy by BLUEBULL Bpk. verdien nie.
	<p>Vergelyk REDBull met BLUEBull ✓✓ Syfers ✓</p> <p>Die prys per aandeel wat Hannah vir REDBULL Bpk. per aandeel betaal het, 920c, is meer as dubbel die prys wat sy by BLUEBULL Bpk. van 400c betaal. Sy verwag dat die DPA meer as dubbel sal wees, 48c teenoor 34c.</p> <p>REDDBULL Bpk.: $48/920 = 5,2\%$</p> <p>BLUEBULL Bpk.: $34/400 = 8,5\%$</p>

6

TOTALE PUNTE
[35]

VRAAG 4: Ouditverslae en Korporatiewe Bestuur

(15 punte; 10 min)

4.1	Tipes onafhanklike ouditeursverslae	
4.1.1	Gekwalifiseerd ✓	
4.1.2	Ongekwalifiseerd ✓	
4.1.3	Weerhouding van mening ✓	

3

4.2	Verduidelik waarom direkteure in die prys van hul maatskappy se aandele op die JSE moet belangstel. Enige geldige rede ✓✓
	<ul style="list-style-type: none"> • Dit toon publieke vertroue in die maatskappy. • Kan vergelyk word met ander maatskappye. • 'n Hoër markwaarde kan vir die maatskappy beleggers lok, hoër finansiering te verseker. • Die aandeelprys beïnvloed die maatskappy se openbare beeld en reputasie.

2

4.3.1	Verduidelik waar, hoekom en wanneer die finansiële state en ouditverslag verwag word om aangebied te word.
	<p>Waar: by AJV, in jaarverslag by AJV, Publiseer in koerante, Internet. ✓</p> <p>Hoekom: Maatskappywet vereis dat finansiële state van publieke maatskappye geudit moet word. ✓</p> <p>Wanneer: Einde van die finansiële jaar na voltooiing van ouditproses. ✓</p>

3

4.3.2	Noem TWEE praktyke wat kan help om die integriteit van rekeningkundige rekords binne die maatskappy te handhaaf.
	<p>Twee Praktyke - ✓✓ ✓✓</p> <ul style="list-style-type: none"> • Die vestiging van duidelike beleide en prosedures. • Kontroleer en hersien finansiële data gereeld. • Implementering van doeltreffende interne beheermaatreëls en voorsorgmaatreëls om enige datafoute of bedrog te voorkom. (verdeling van pligte/magtigingsvlakke/ rekonsiliasieprosesse/herstelsisteme). • Gebruik betroubare en geïntegreerde sagteware-sisteme. • Lei werkers gereeld op. Gereelde opleiding van werkers.

4

4.4	Oorweeg die gevallestudie wat in 'n besigheid ontstaan het. Na jou mening:
•	Lewer kommentaar oor HUB se keuse om sy aandele te verkoop: Dit is binnehandel (insider trading) van uitvoerende hoof en dit is onwettig. ✓
•	Aandeehouers reaksie: Dit moet openbaar gemaak word. Stel die raad in kennis wat die HUB aanspreeklik moet hou vir sy optrede. ✓
•	Gevolg vir skuldige party: HUB kan tronkstraf opgelê word, beboet word of kan verbied word om as direkteur te werk. ✓

3

TOTALE PUNTE
[15]